

SAAREMAA JAHIMAJANDUS

JA SELLEGA SEOTUD ÖKOLOOGILISED PROBLEEMID.

Ella Aeg

Kingissepa I Keskkool

1983

S I S U K O R D:

I Sissejuhatus.

II Saaremaa jahimajandus

- 1) Jahimajanduse struktuur
- 2) Jahimajanduse eesmärgid ja probleemid
- 3) Jahipidamise organiseerimine

III Ürituse kirjeldus

IV Kasutatud andmed ja kirjandus

V Lisa:

- 1) Loendusandmed 1979 - 1983 1.I seisuga
- 2) Informatsiooniline aruanne ja biotehniline plaan.

I Sissejuhatus.

Viimasel ajal on looduse ja ühiskonna vahekorrad äratanud paljudes inimestes suurt huvi. Põhjusi on selleks mitu. Inimesed on alati tajunud oma seost loodusega. Materiaalsete hüvede hankimisel, töötlemisel ja ka tarbimisel kulutatakse palju tööd, ammenduvad looduse varamud, jäätmetega koormatakse looduskeskkonda.

Senise tootmistegevuse juures on inimene juba hävitanud üle saja linnu-ja loomaliigi. Ligi 600 liiki loomi ja linde on hävimisohus. Iga 8 kuuga hävib üks looma- või linnuliik. Lääne-Euroopas pole ammu enam ürgmetsi. Ajaloo vältel on inimene maha raiunud ligi 2/3 planeedi ürgmetsadest.

Teravaks probleemiks on muutunud ka looduskeskkonna saastamine. Tunduvalt on suurenenud antropogeenne ainete ringkäik looduses. Nüüd on inimorganismides pliidi ligi 50 korda rohkem kui meie eellastel, kes elasid 2-3 sajandit tagasi. Taimede ja loomade organismides on elavhõbeda kontsentratsioon ligi 100 korda kõrgem kui pinnases. Selline plii ja elavhõbeda kontsentratsioon võib saada organismidele ohtlikuks.

Ka põllumajandus ja loomakasvatus saastavad keskkonda. Üks 1000-kohaline lehmafarm "toodab" sama palju jääkprodukte kui 10 000 el. linnake.

Mineraalväetistest mida kasutatakse põllumajanduses uhutakse suurem osa (kuni 70%) jõgedesse, järvedesse ja veehoidlatesse. Eriti suurt mõju avaldavad lämmastiku- ja fosforväetised fütoplanktoni arengule. Kuna veekogudes kus veevahetus on väike algab veekogude kinnikasvatamine. Vetikatel on oma eluiga. Pärast surma nad lagunevad, fosfor ja lämmastik vabanevad uuesti. Vetikate lagunemiseks on vaja palju hapnikku, veekogudes tekib hapniku defitsiit, seejärel surevad (lambuvad) kalad jne. Sellised veekogud lehkavad vastikult. Aga kas ühiskonna ja keskkonna suhete probleem on alles nüüd üles kerkinud! Vaata-

4

me ajalugu ja näeme, et ei ole. Mingi ökoloogilise faktoriga on nähtavasti seotud ka inimese tekkeperiood. Elatusvahendite hankimise põhiline viis oli siis korilus. Juurde tulid jaht ja kalapüük. Mida enam täiustusi tööriistad, seda rohkem inimesi võis oielusvõitluses ellu jääda. Umbes 20 km² suurune pindala andis toitu ainult ühele inimesele. Seetõttu ei saanud ürgühiskonna inimeste arv kuidagi ületada 10 miljoni piire. Üha intensiivistuv jahindus lõppes sellega, et suured jahiloomad - mammutid, hiidhirved, koo- palövid jt. - kelle sündivuskoeffitsient on madal, said otsa. Nad söödi ära. Tol ajal kaotas Aafrika ligi 40% oma lindudest ja loomadest. Kõik läks inimese toidulauale. Nii algas inimene antropogeenne ökoloogiline kriis. Kriisist võis üle saada kahel viisil. Lihtsaimneist oli metsloomade kodustamine. Kui mitu korda on loomapidamine jahindusest produktiivsem, seda on raske kindlaks määrata, aga üleminekuga koriluselt kasjakasvatusele väheneb vajaliku territooriumi suurus ühe inimese kohta ligi 20 korda.

J. Novikov kirjutab, et Aafrika savannides annab loomakasvatus ühe ha kohta 20-28 kg liha, samal ajal kui jahindus annab 157 kg. Kiviaja jahipidamistehnika oli hoopis midagi muud kui nüüdisaja jahipüügid.

Teine suund oli põllundus, mis vähendas inimese elamiseks territooriumi kuni 20 korda. See tõi kaasa ka inimeste arvu suurenemise. Inimesed hakkasid elama paikselt, tekkisid külad, hiljem ka linnad.

Aastaks 2000 on Maal umbes 6,2 milr. elanikku. Kuidas nii suurt hulka inimesi ära toita? Selleks peab maailma põllumajanduslik tootmine tõusma vähemalt 3x.

II Saaremaa jahimajandus.

1) Jahimajanduse struktuur.

ENSV Jahimeeste selts, talle allub Saarte Jahindusklubi ja klubis on 21 sektsiooni ning sektsioonidel on oma jahipiirkonnad.

Peale selle on veel Kuressaare Riiklik Jahimajand, millele kuulub 252000 ha maad. Riiklik jahimajand allub Saaremaa Metsamajandile.

Vabariigis on 16 jahindusklubi ja 25 riiklikku jahimajandit.

Jahi pidamine toimub jahipidamise eeskirjade alusel mis on kinnitatud Eesti NSV metsamajanduse ja looduskaitse ministri poolt.

Saarte Jahindusklubi asub Kingissepa linnas Tallinnas t.1. Jahindusklubi hoone ehitamist alustati 1882.a. Saaremaa maamaisali Oskar Arkadius Otto Ekesparre poolt. Hoonest pidi saama mõisniku linnaelamu. Maja on Kingissepa tähelepanuväärsemaid pseudogooti stiili puitarhitektuuri näidiseid. (foto nr.1).

FK 42689-1

Jahimeeste poolt tehti ühiskondlikus korras maja restaureerimisel väga palju tööd. Üle poolte sektsioonide võttis sellest üritusest osa.

2) Jahimajanduse eesmärgid ja probleemid.

Eesmärgid:

- 1) loomariigi kaitse
- 2) loomade arvukuse reguleerimine
- 3) liha saamine
- 4) nahkade saamine
- 5) jahitrofeed(suveniirid)
- 6) jahimaade produktiivsuse tõstmine (biotehnilised abinõud)

Looduse ja ühiskonna suhteid reguleeriv õiguslik mehhanism eeldab seadusandliku aktide süsteemi, mis tagaks looduskasutuse probleemide komplekse lahendamise juriidilised alused. Teiseks on vaja riiklike ja ühiskondlike organite süsteemi, kelle ülesandeks on kehtiva seadusandluse reguleerimine, üheks olulisemaks etapiks looduskasutuse õiguslikus reguleerimises on 1960-1970-ndate aastate seaduslikud aktid, eriti NSV Liidu Ülemnõukogu ja Liiduvabariikide maa, metsa, vee ning maapõuevarade kasutamist seguleerivad seadused. 1972.a. sept. võttis NSV Liidu Ülemnõukogu seadluse "Looduskaitse ja looduslike ressursside ratsionaalse kasutamise parandamise abinõud", millele järgnes rida konkreetseid üleliidulisi ja vabariiklikke akte. 1980.aastal loomariigi kaitse ja kasutamise ning atmosfääriõhu kaitse seadused.

Eesti NSV-s on looduskaitse kesksed organiteks Eesti NSV Ülemnõukogu alaline looduskaitsekomisjon. ENSV Ministrite Nõukogus tegeleb vabariigi loodusekasutuse probleemidega vastav komisjon. Riiklikus Plaanikomitees on loodud looduskaitse osakond.

Ametkondadest tegeleb metsade, jahinduse, maastikkude, looduskaitsealade, rahvusparki, siseveekogude kalakaitse ja looduskaitse tegevuse koordineerimisega Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium.

Jahimajanduse aluseks on majanduskava, mis koostatakse kohapeal, vaadatakse läbi eksperdi poolt ja kinnitatakse ENSV jahimaade majanduskavade vastuvõtu komisjoni poolt vastavate täiendustega kui ekspert peab seda

vajalikuks.

Majanduskavas on ära näidatud sektsioonide jahimaad (suurus ja piirkond), ühele jahimehele tuleb maa-ala (Kingissepa raj. 305 ha 1968.a. 1.I seisuga). Jahimaade liigestuses tuleb arvestada maa boniteeti. Jahimaade arv on piiratud (vt.informatsioonilist aruannet). Kasulike uuukite juurdekasv tuleb saavutada:

- 1) kahjulike uuukite hävitamise teel (rebased, kullilised, hulkuvad koerad ja kassid)
- 2) biotehnilise hooldusega.

Põldpüü asustustihedust ühtlustada. Verevärskendamiseks mandrilt sisse tuua uusi linde 1-2 a .tagant(kuni 100) ja teha ümberpaigutusi ka klubisiseselt.Osa põldpüüsid kinni püüda ja hoida ületalve vastavates hoiuruumides (200 - 400 lindu)Rajada ka talvitumiskohti.

Põldpüüde toitumiskoht Kaarmal (fotom.2) FK 42 689 - 2

Metskitsede, metssigade ja valgejänese juurdekasvu tagamiseks on mõningates piirkondades keelatud hagijatega jahipidamine. Jahikeelualade moodustamine.

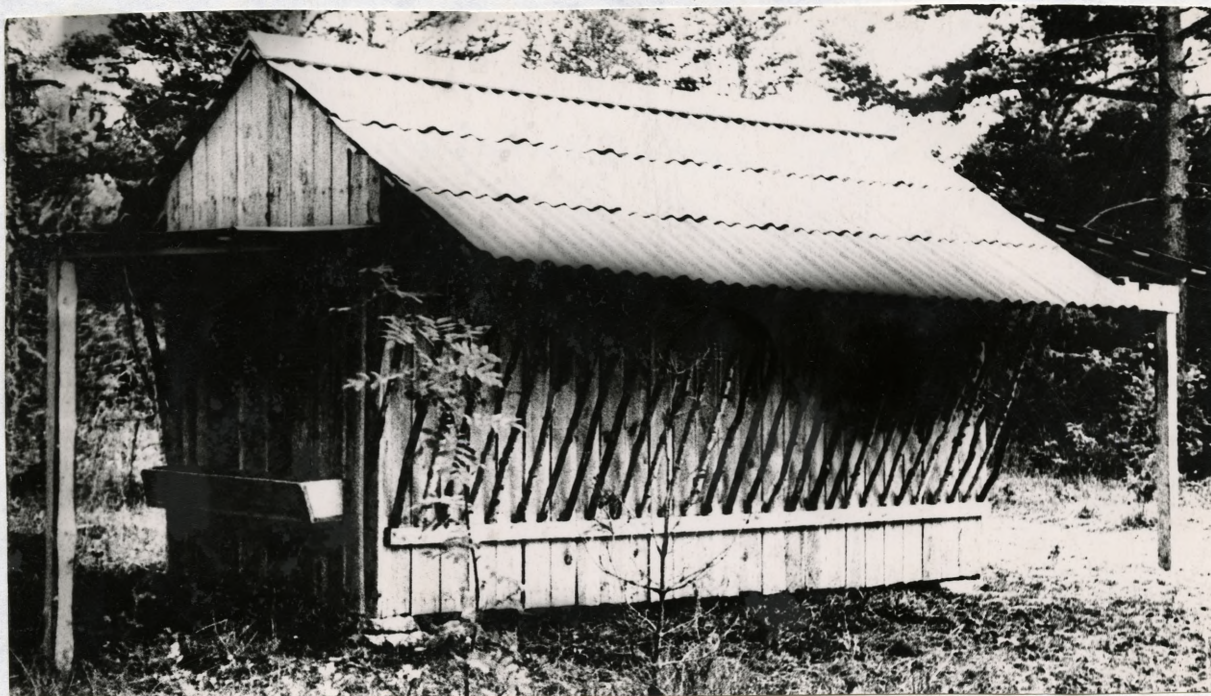
Lisasöötade varumine hulgaliselt ja liigiliselt.Ühekülgne toit põhjustab metskitsedel sooltepõletikku. Tähelepanu pöörata ka kvaliteedile.

FK 42 689-3
Sörve sovhoosi sektsiooni jahimehed heinatööl,
metskitsedele heinte varumine. (fotom. 3)

Iga 20 metskitse ja valgejänese kohta langetada
vähemalt 1 haab.

Loomadele rajada kindlad söödakohad.

Söim-söödahoidla. Sörve sektsiooni hooldusalal. (fotom. 4)

FK 42 689-4

Kingissepa sektsiooni jahimehed on lõpetamas FK 42689-5
sõim-söödahoidla ehitamist. (foto m.5)

Söödakohad hoida puhtana. Koristada riknenud sööt, et vältida nakatumist. Puhastada ka ulukite väljaheidetest. Jäägid maha matta või põletada vähemalt 50-100 m kaugusel söödakohast. Kevadel söötmiskohad puhastada. Siikumise kergendamiseks rajada ulukitele metsasihte- ja teid. (Vaata lisa 2.)

Jahindus tahab saada tulu mida arvestatakse 1000 ha kohta. Kingissepa rajoonis on 503 rbl. 1979.a. 1000 ha kohta 333 rbl. Liidu keskmine 31 rbl.

Paremad sektsioonid on Aste 1053 rbl. ja Kiheikonna 242 rbl.

Varumistöendite alusel on lastud 1982.a. pörtu 75
metssigu 1614
metskitsi 1070
jäneseid 300
parte 2600
haneid 150
nugiseid 98
kährikuid 38
rebaseid 41

Riigile anti kokku 80 tonni liha (4650 kg pödraliha, 366 kg sealihaga jne.).

4000 rbl. eest müüdi karusnahku. ENSV-st saadud karusnahad lähevad Leningradi iga-aastasele karusnahaoksjonile müügiks. karusnahku eksporditakse ¹⁹⁸³ 40 riiki:

1. I 1983.a. karusnahkade hinnad tõusid.

kährik 80 rbl. (ennem 12 rbl.)

rebane 40 rbl. (" 13 rbl.)

nugis 60 rbl. (" 32 rbl.)

Pötrade arvukust tuleb vähendada. Võib olla 100 tk., on 300 tk. Pödrad kahjustavad metsakultuure.

(Foto m.6) Põder on tabatud.

FK 42689-6

Metssigade arvukust samuti vähendada, Võib-olla 150, on 1000. Hea kliima soodustab suurt arvukust. Sigade arvukuse vähendamiseks kasutatakse jahti (Saaremaal pea-aegu aasta-ringne) ja püünisaedu. Kärilai läks korraga 19 siga püünisaeda (Mahtras isegi 32 siga). Küttemisel silmas pidada seda, et mitte hävitada karja juhti. Muhu piirkonnas on näha sigade sisserännet (ujuvad) ja ka Kuramaalt (ujuvad). Vähem on täheldatud juhuseid kui sead ujuvad Sõrvest Kuramaa poole.

FK 42 689-7

Tabatud on metssiga Kaarma hooldusalal. (Foto m. 7)

Hirvi 150 tk. Abrukal kõige tihedam (60 - 70) 1964.a. toodi Voronežist 8 isendit, 4 lasti Abrukale, 4 Saaremaale. Üks pull suri, jäi 7. 1981.a. toodi veel 10 hirve Lätist, Ventspils'i rajoonist, 5 lasti Sörve, 5 Pangale.

Hirv on öise eluviisiga. Sööb võsa ja rohtu, seega põllumajandust ei kahjusta. Arvukust tõsta.

Metskitsi 3000 isendit. Kõrgperiood oli 1975-76.a.

Taud vähendas arvukust. Nüüd on jälle arvukus tõusnud.

Halljänese sureb välja. Põhjuseks väetiste kasutamine ja mürkkemikaalid. Palju hukub mehhaniseeritud koristustöodel. Ei tohi niita põllu servalt keskele vaid vastu'pidi. Kõik mehhanisaatorid ei arvesta sellega. Masinatel peavad hirmutid küljes olema.

Valgejänese arvukus on tõusnud. Suuremad vaenlased on rebane, hunt ja kährik.

Põldpüü hakkab kauduma. 500 isendit. Ei ole jahilind. Hävitab putukaid ja kahjureid.

Tetrede arv väheneb. Kokku 400. Mängud nõrgad. Arvukuse vähenemine on tingitud maaparandusest, metsade alad vähenavad.

Hunte 2-3 Emahunte ei ole, muidu oleks juurdekasv. 1978.a. lasti viimane hunt. Hunte võib küttida aastaringselt, aga täielikult hävitada ei tohi. Parem 2 hunti kui 15 viletsat jahimeest.

Rebaseid 150. Marutaud vähendas tunduvalt arvukust.

Jahi lõpp Loodi metsas. (Foto nr 8) FK 42689-8

Metsaigade arvukus on ¹⁰⁰⁰300 isendit, kütitakse 80 piires.

Nugis on uudishimuline loomane (Foto nr 9) FK 42689-9

Kährikuid 100 isendit. Marutaud vähendas arvukust.

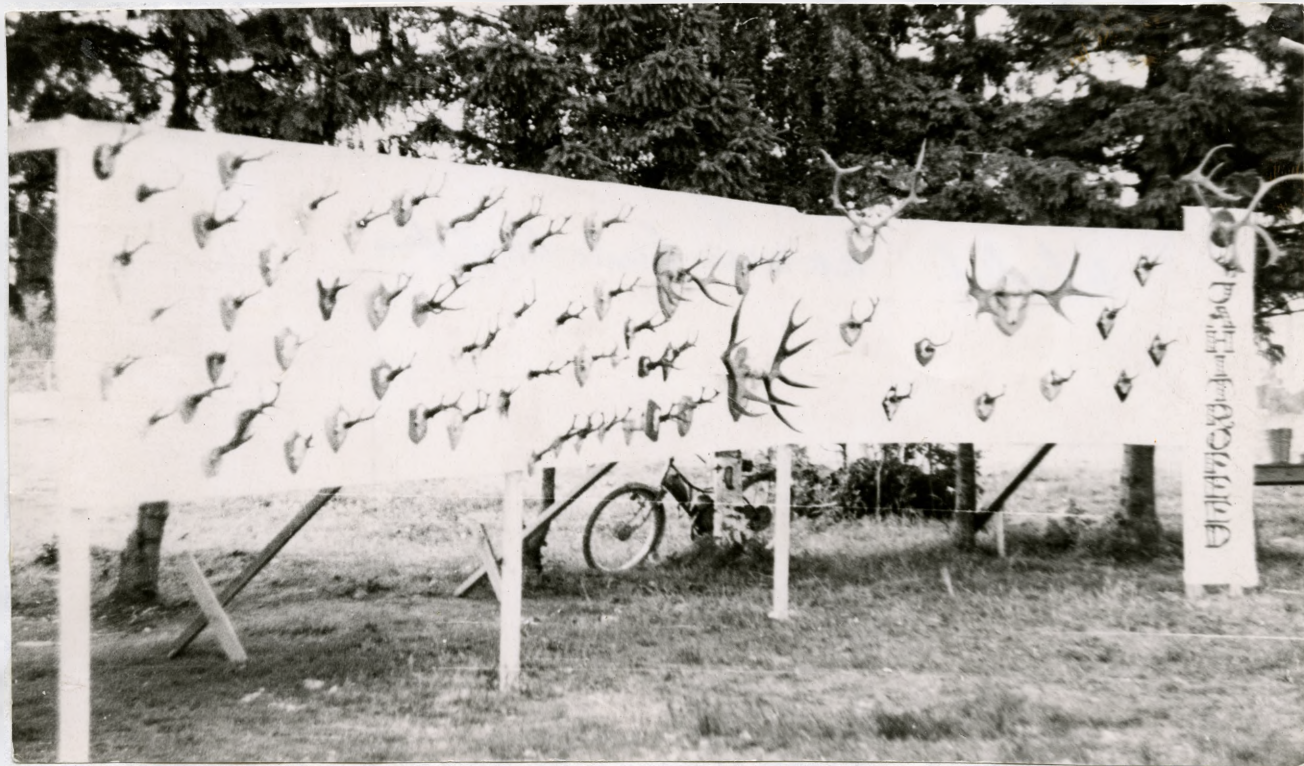
Mäger hea loomake. Ei kütita. Arvukus 100 piires.

5 aasta loendusandmed ja suuremad levikualad tootud lisalehel nr.1.

Jahitrofeed on üks jahinduse eesmärkidest. Abruca saarelt on saadud hirvede vabariigi kuldsarved. Trofee on Saaremaa Metsamajandi direktori kabineti seinal. Peale kulla on rajooni tulnud ka hõbedased hirvesarved.

Pötradelt on saadud 3 hõbedat ja 2 pronksi. Metskitse-
delt 3 kuld, 17 hõbe ja 16 pronksi. Kuldsarved on saadetud rahvusvahelistele näitustele.

Kuldkihvasid on 4.

Trofeedi nurgake klubi kokkutulekul. (Foto nr. 10)

FK 42689-10

3) Jahipidamise organiseerimine.

Eeskirjadega on jahipidamine lubatud:
 ajujaht (v.a. jänestele ja metskitsedele)
 varitsusjaht
 pibutusjaht
 hiilimisjaht
 jaht koertega (v.a. metskitsedele)
 jaht püünistega

Eeskirjadega on kindlaks määratletud ka jahipidamisvahendid, ajad ja vajalik dokumentatsioon.

Kontrollbrigaad jahialal - pahun lood. (Foto nr. 11)
FK 42689-11

Jahiga tuleb vähendada kahjulike ulukite arvukust. Hoida ulukite populatsiooni õige vanuseline ja sooline struktuur. Eriti oluline on soolise vahekorra õige planeerimine põtradel ja metskitsedel. Normaalne on suhe 1:1 või sellele lähedane.

Suurulukite valiklaskmine tagab arvu pideva ja ühtlase tõusu ning selle säilitamise. Eriti oluline on liiga vanade, haigete ning defektidega isendite kõrvaldamisel, et säilitada elujõulist populatsiooni.

Metssigadel lasta täiskasvanute arvust 15-20%, ülejäänud kesikutena (s.o. eelmise aasta noorloomad). Hoiduda tuleks vanade emasloomade laskmisest.

Metskitsedel parimaks vanusejaotuseks peetakse isasloomade juures, kui pooled sokud nende üldarvust on küttimisele kuuluvad, kui esmasloomadest on pooled täiskasvanud, 1/4

loomadest on noorkitsed ja 1/4 talled.

Valiklaskmise teostamiseks peale ajuhati võtta kasutusele peibutusjaht ja varitsusjaht, eriti kõrgistmetelt ulukite segamatuse garanteerimiseks. Pidev ärritus põhjustab ulukite laialipillatuse, vähendab kehakaalu ja suurendab järglaste surevust. Raskendab lisa söötmist ja jahipidamist.

Jahipidamisajad:

hunt - aastaringselt

pöder - 1.X - 30.XI

hirv - 1.IX - 30. XI

metssiga - 1.VI - 31.I

metskits, sokud ja emad ja talled 15.VII - 15.VIII ja
1.IX - 30.IX, 1.IX-31.X

rebane, kährik - 15.X - 28.II

ilves, nugis - 7.XI-28.II

partlased - 20.VIII - 31.X sisemaal
30.XI merel

metskurvits - 15.IV - 2.V

hallhani - 20.IX - 31.X

Kokkuvõttes võib öelda, et ENSV-s on jahimajandus hästi organiseeritud ja kõrgel tasemel. Tugevaks konkurendiks on Leedu NSV. Jagavad I ja II kohta.

III. Ürituse kirjeldus.

1983.a. mais organiseerisin klassivälise töö korras XI klasside kohtumise Saarte Jahindusklubi juhataja sm. P.Tedrega. Eesmärgiks oli tutvustada õpilastele jahimajandust, kui ühte majandusharu ja selle tähtsust ning inimese osa looduses, eriti loomade arvukuse reguleerijana ja loomade hooldajana.

Kohtumise paigaks jäi jahindusklubi. Maja on huvitav arhitektuuriliselt ja ajalooliselt.

Sm.Teder andiski kõigepealt ülevaate majast. Seejärel tutvustas jahipidamise eeskirju, loomade arvukust ja öko-
loogilisi probleeme ning majandusplaane. Näitas jahitrofee-
sid ja rääkis nende tähtsusest. Jutustus oli väga elav,
faktide rohke, kuulama ja mõtlema panev. Ürituse lõpetasime
viktoriiniga. Sm.Teder kasutas peibutusjahi meetodit ja imi-
teeris loomade hääli. Tuli määrata *kelle* hääli. Peale selle
oli koerte tundmine ja mõned teoreetilised küsimused, 3
paremat said autasud. (Heliplaat loomade häältelt ja jahi-
signaalidest). Võitjaks tulid poisid. Kohapealt sai osta
samu heliplaate ja raamatuid mis olid ka auhindadeks. Huvi
oli suur.

Õpilased said teada kuidas püütakse suurulukeid, kui
on vaja edasi transportida. Näit. hirvi püütakse mürkkuu-
lidega, mis uimastab looma. Sarved saetakse maha ja paigu-
tatakse transportkasti. Kõike peab tegema kiiresti, mürgi mõju
on lühiajaline.

See kohtumine tõi välja jahi tõelise olemuse. See
tähendab, et jaht ei ole ainult metsas loomade tulista-
mine, vaid ka hooldus ja loendus kuuluvad jahi alla. Lõpp-
kokkuvõttes tuli välja järgmine:

"Säästa loodust"!

"Taasta loodust!"

"Ära saasta loodust"!

"Austa loodust!"

"Arvesta ka oma tegevuse kaugemaid tagajärgi looduses!"

IV Andmed on saadud:

- 1) Saarte Jahindusklubi aasta loendusandmestik, majandus-
plaanist ja biotehnilisest plaanist.
- 2) ENSV Metsamajanduse ja Looduskaitse Ministeerium
"Jahipidamise eeskirjad ENSV-s"
- 3) O.Nagelam, L.Kährik., S.Lilleorg, "Loodus meile
meie loodusele.", Tallinn, ER, 1982.

*Töö koostas S. La Aeg
Kõrgkooli I Keskneol.
E. Aeg*

Ulusiti loendus andmed

Lisa nr. 1 17

1983.a.

1982.a.

1981.a.

1980.a.

1979.a.

Ulus	Kokku ulusi	liti huvik- nult	suurema arvuusega laenduspiirkond	Kokku ulusi	liti huvik- nult	suurema arvuusega laenduspiirkond	Kokku ulusi	liti huvik- nult	suurema arvuusega laenduspiirkond	Kokku ulusi	liti huvik- nult	suurema arvuusega laenduspiirkond	Kokku ulusi	liti huvik- nult	suurema arvuusega laenduspiirkond
1. Pöder	280	4	Kärle 30	215	2	Lõve, Valjala 16 Kõrgimäe, Kärle 15	170	-	Kihelkonna, Kärle Lõmande, Lõve	140	2	Kihelkonna	120	1	Kärle, Valjala, Muhu, Orissaare
2. Euvõrga liiv	40	-	Järvi 8	34	-	Talme 15	30	-	Talme, Kihelkonna 10	12	-	Kihelkonna	-	-	
3. Metsuuts	2800	29	Muhu 350	2600	240	Kaarna 205 Pärsama 200	3700	-	Kaarna 500	3300	27	Kärle, Kaarna 50	2300	51	Kaarna 200, Muhu, Pärsama, Valjala
4. Metssiga	820	9	Lõmande, Muhu 60, 60	700	11	Orissaare 65	600	-	Muhu 60, Orissaare Kõrgimäe 50	580	43	Kihelkonna, Valjala	580	7	Pärsama, Järvi, Kõrgimäe, Valjala
5. Rebane	160	7	Leisi 15	150	35	Kihelkonna 15	300	-	Kihelkonna 20	250	-	Kihelkonna, Kärle	400	20	Kaarna, Talme, Mustjala
6. Kõhnikoon	100	1	Kihelk., Orissaare 10, 10	100	15	Kaali, Kihelk.	110	-	Kihelkonna	160	-	Orissaare, Valjala	300	-	Orissaare, Talme, Mustjala
7. Valgejänes	2000	2	Muhu, Kihelkonna	1900	22	Muhu, Valjala	2000	-	Valjala, Muhu	2000	-	Valjala, Muhu	1500	-	Valjala, Kaarna
8. Halljänes	3000	24	Muhu 420	2800	36	Tõrminäe, Muhu	3000	-	Muhu 400	2600	34	Valjala, Muhu	1800	6	Muhu, Kaarna
9. Metsmugis	280	-	Kaali, Järvi	230	-	Kaali, Kihelkonna	240	-	Mustjala, Talme	230	-	Talme, Kaali	210	-	Talme, Pärsama, Järvi, Leisi
10. Mäger	70	-	Lõmande	70	-	Lõmande	70	-	Lõmande, Kärle	80	-	Kärle, Lõmande	80	-	Kärle, Lõmande
11. Teder (kumel)	390	-	Kaali 55	370	-	Mustjala, Kaali	350	-	Kaali, Pihla	400	-	Kaarna, Kaali	470	3	Kaarna, Kärle, Kaali, Mustjala
12. Põldpiiri	380	11	Pärsama Mustjala	380	20	Pärsama, Pihla	350	-	Pihla, Lõmande Pärsama	350	-	Pihla, Leisi, Valjala	340	-	Muhu, Pihla, Pärsama, Valjala
13. Orav	850	5	Leisi, Kihelkonna	800	10	Pärsama, Talme	900	-	Leisi, Talme, Pärsama	900	-	Leisi, Pärsama	900	-	Muhu, Leisi, Pärsama, Kaarna
14. Hund	2	-	Järvi	2			23		Kihelkonna 2	2			3		Järvi 2, Kaarna 1
15. Ilves							2		Kihelkonna	2		Kihelkonna	1		

Loendus on teostatud 2 piirkonnas

Lisa m-2 18

	1978	1979	1980	1981	1982
1) <u>Lüümeid</u>	796	797	777	782	777
2) <u>Hoodusalaad</u> <u>aru</u>	22	22	22	21	21
3) <u>Hooduskaitse imp.</u> <u>jahinduse alal</u>	29	26	24	26	22
4) <u>Hoodusnimeannas</u> <u>perits haidlasi lüü</u>					
<u>lõu</u>	49	56			
<u>soomusi</u>	18	14			
<u>hallhaneid</u>	43 paari	106 paari			
<u>karanulle</u>	67 paari	41 paari			
<u>talvituviid</u> <u>paari</u>	1850	870			
5) <u>Küti</u>					
<u>põtru</u>	33	27	52	63	63
<u>mitsu</u>	908	860	552	668	1148
<u>mitsu</u>	151	-	84		
<u>hunte</u>	1	-			
<u>ilvesed</u>	-		~~552~~		
<u>reased</u>	495	249	84		
<u>kähnu</u>	150	103	43	41	36
<u>mäki</u>	1	4	1		
<u>nugised</u>	59	38	73	107	98
<u>tuhnu</u>	-	1	-	-	-
<u>kärpe</u>	1	-			
<u>halljänesed</u>	164	75	189	151	166
<u>valgejänesed</u>	69	50	94	72	103
<u>hulmu</u> <u>kaeni</u>	47	37	24	16	39
<u>hulmu</u> <u>kaeni</u>	704	811	876	598	470
<u>harake</u>	192	209	106	26	197

	1978	1979	1980	1981	1982
6) Müüdid, põhimeeteli ja varamisoyamitelli					
põdanevõtt	7	27	33	52	76
mäginevõtt	1	4	1	1	—
metstevõtt	118	7	118	262	185
hundiõtt	1	—	—	—	—
metssiaõtt	309	682	304	368	613
albaseõtt	33	174	76	76	41
pehiseõtt	233	125	283	223	269
käärimeõtt	90	66	37	41	36
mägiseõtt	59	38	73	107	98
kõrreõtt	15	14	18	16	17
karriseõtt	571	656	729	598	470
tuhkimeõtt		1			
7) Tulu suurus- võtt vahetult põder, sigg, kitz.	920.05	2207.03	1174.62	1941.59	1248.09
8) Tulu karrisevõtt- võtt	5529.69	3760.88	3820.67	4548.15	3704.40
9) Eluvõtt hõldeammi a) rajatud sõda põll sõda kappas	4 ha	7,2 ha	10 ha	4 ha	4 ha
juurvilja	2 ha	—	—	1 ha	—
kartulit	3,5 ha	3 ha	7,3 ha	19 ha	16 ha
teravilja	2,5 ha	4 ha	3 ha	7 ha	4 ha
hernes	2 ha	—	—	—	—
6) varuti					
metshena	13 t	8 t	} 50 t }	} 32 t }	} 30 t }
põllhena	15 t	20 t			
sõda kappas	308000	401000	580000	640000	560000
in kappas kappas postmest	28 t	59 t	102 t	193 t	155 t

	1978	1979	1980	1981	1982
teravilja	7,6 t	26,7 t	39 t	37 t	28 t
öödakupest	21 t	—	39 t	30 t	18 t
jumvilja	5,1 t	8 t	—	11 t	6 t
kartulid	37 t	40 t	52,2 t	90 t	70 t
silu	5 t	—	—	10 t	—
õllerohi	4,5 t	—	3 t	—	—
e) <u>rajaajutisi</u> <u>söötmisvaht</u>					
järestell	68 tn	128 tn	54 tn	63 tn	90 tn
põldpüüdele	48 tn	26	27	31	28
metskütideli	50	142	90	70	144
metsigadele	94	128	120	105	122
sinikaral- partidele	7	14	6	7	4
d) <u>langustati</u> <u>hobuse tn.</u>	1100	698	815	916	1308
<u>kontadearu</u>	160	174	124	136	282
e) <u>aet. terad</u> <u>lahti</u>	214 km	254 km	124 km	116 km	129 km
g) <u>puhastati</u> <u>lumest</u> <u>võrki</u>	460 koha	290 koha			
h) <u>Sõmsööda hoid-</u> <u>ladid tn</u>	131	136	136	136	133
<u>Sööda söömi</u>	302	283	292	237	235 jänes 12 ↓
<u>Soolakivid tn.</u>	230	250	418	412	151
<u>jahikantsid</u> <u>pe</u> <u>kõrgistatud</u> <u>tn.</u>	540	565	350	310	243